

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

Fargna, Francesco de

Romæ, M. DCC. XIX.

Casus II. Argumentum. An resignatio Cappellaniæ merè laicalis facta à Cappellano ad favorem certæ personæ absque consensu Patronorum sit nulla. Et an competat Resignanti, regressus ad illam, vel ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72172)

testatur *Card. de Luc. disc. 9. n. 17. de jurepat. & disc. 17. n. 3. de jurisdict.*

Parum propterea refert, quod consensus iste non legatur expressus in ipsa collatione, seu permutatione, quasi quod inde constet de negativa probatione illius præsentationis; necesse enim non est, quod in actu ipso collationis præstetur, aut in ipso permutationis instrumento inferatur, dum communiter receptum est, quod vel ante præstari potest, vel etiam supervenire ex post intrâ quadrimestre Laicis Patronis à jure Canonico præfinitum ad præsentandum, ut late probant *Lambertin. de jurepat. lib. 2. par. 1. quæst. 6. art. 6. num. 24. Vivian. eod. tract. lib. 12. cap. 5. nu. 22. & Rot. dec. 5. per tot. de rer. permutat. in novis.*

Ejusdem irrelevantia comperta fuit, & alia subalterna animadversio, quod cum Beneficium ex causa permutationis, seu resignationis non vacet, nisi favore certæ personæ permutantis scilicet, aut resignatarii; inde inferri debeat, quod consensus à Patronis tali casu præstitus tanquam non liber, sed necessariò cedere debens favore dictæ personæ non possit haberi loco veræ præsentationis, quæ cæteròquin esse debet libera, ad *Text. in Clement. unic. de rer. permutat.*

Etenim libertas ista in objecto requisita favore Patroni præsentare debentis sufficienter videtur concurrere etiam in consensu præstito permutationi, quippe quia in illius residet arbitrio, & facultate consentiendi nec nē, ut probat *Barbos. de offic. & potest. Episc. allegat. 72. nu. 10. Vivian. de jurepatr. lib. 5. cap. 5. num. 34. & lib. 12. cap. 5. nu. 22. & 28. Lambertin. eod. tract. lib. 2. par. 1. qu. 6. art. 6. sub nu. 30. & Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloss. 45. §. 3. n. 53.*

Et extranei sunt termini auctoritatum, quæ in contrarium fuerunt adductæ, *Textus* enim in objecto allegatus, pluresque Doctores illum sequentes loquuntur in terminis non Patroni, sed Collatoris, qui quidem non potest Beneficium liberè providere in casu resignationis, aut permutationis. Alii Doctores loquuntur in terminis indulti expectativæ, quod non potest comprehendere casus permutationis, sed tantummodo vacationis per obitum. Alii demum in terminis optionis, aut

consimilium jurium, quæ diversa totaliter sunt à casu permutationis, & resignationis, in quo de reliquo punctualem habemus Sacræ Rotæ auctoritatem *dec. 90. cor. san. mem. Alexand. VIII. dec. 952. cor. clar. mem. Card. Cerro, & dec. 341. par. 16. rec. supra allegat.*

Et ita utraque &c.

ARGUMENTUM.

An Resignatio Cappellaniæ merè Laicalis facta à Cappellano favore certæ Personæ absque consensu Patronorum sit nulla, & an competat Resignanti Regressus ad illam, vel potius ipse remaneat ea privatus, itaut Patroni possint ad eandem Cappellaniam alium nominare.

SUMMARIUM.

- 1 *Unicuique licet jura propria cedere.*
- 2 *Cappellanus an possit validè renunciare, & transferre in alium exercitium Cappellaniæ. Vide ibi, & n. 14.*
- 3 *Consensus Patroni requiritur in resignatione beneficii Ecclesiastici; an verò requiratur in resignatione Cappellaniæ merè laicalis. Vide n. 4 & 15.*
- 5 *Consensus Patroni in resignatione Cappellaniæ merè laicalis, ex quibus præsumatur intervenire? Vide ibi.*
- 6 *Oppositio, & reclamatio Patronorum, ad hoc, ut reddat nullam resignationem beneficii Ecclesiastici factam absque eorum consensu, quo tempore intervenire debet? Et quid in Cappellaniis merè laicalibus? Vide n. 17.*
- 7 *Stante nullitate resignationis ob defectum consensus Patronorum: an, & quando competat Resignanti regressus, ad Beneficium, vel Cappellaniam laicalem. Vel potius Patronus possit aliam personam præsentare: & n. 9. 18. & 19.*
- 8 *Actus nullus non meretur nomen actus.*
- 10 *Resignatio Cappellaniæ merè laicalis facta ad favorem certæ personæ absque consensu Patroni est nulla. Amplia ut n. 11. Et quare? Vide n. 12.*
- 13 *In resignatione simplici non requiritur consensus Patroni.*

- 16 *Tempus ad se opponendum resignationi indebitè facta non incipit currere à die resignationis, sed à die scientiæ ejusdem resignationis.*
- 20 *Cappellanus resignando Cappellaniam merè laicalem favore certæ personæ, quando dicatur illam resignare malitiosè in spreum Patroni.*
- 21 *Cappellanus resignans Cappellaniam, ex quibus præsumatur habuisse notitiã existentie juris patronatus.*
- 22 *Resignatio in favorem facta absque consensu Patroni licèt sit nulla respectu Patroni, valet tamen in præjudicium Resignantis.*

C A S U S II.

Quidam Testator in ejus ultimo, quo deceffit elogio, instituit, & fundavit de quibusdam bonis in Ecclesia Sanctissimæ Annuntiæ Cappellaniam merè laicalem, cum onere unius Missæ quotidianæ, & annui Anniversarii, reservando jus patronatus favore nonnullorum, & interim ipse in eodem testamento deputavit, & nominavit ad dictam Cappellaniam Titium, qui cum extitisset in ejus possessione per multos annos, tandem illam renunciavit favore Caji præsentis, & acceptantis absque consensu Patronorum. Cum autem post quinque menses pervenisset ad horum notitiã hujusmodi renunciatio, statim ipsi deputarunt, & nominarunt ad dictam Cappellaniam Sempronium. Hoc medio tempore, Caju Renunciarij retro renunciavit eandem Cappellaniam Titio renuncianti, qui cum prætendat ad eam habere regressum, & retinere, orta fuit controversia inter ipsum, & Patronos super validitate, vel invaliditate resignationis supradictarum respectivè. Hinc quæritur.

Primò. *An resignatio Cappellaniæ merè laicalis facta à Titio Cappellano favore Caji absque consensu Patronorum sit nulla, & quatenus affirmativè.*

Secundò: *An Cappellano resignanti competat regressus ad illam, vel potiùs Patroni possint ad eam alium nominare, & deputare?*

Super quibus requisitus à quodam amico, quid pro veritate sentirem, censebam, prout infra de jure respondendum. Et quidem, quo ad primum dubium

pronuntiandum videtur pro validitate hujusmodi resignationis. Titius enim Cappellanus, cum vigore deputationis, & nominationis de se facta ad dictam Cappellaniam ab eodem Testatore, habeat titulum, & possessionem illius, dicitur Dominus ejusdem Cappellaniæ; quo stante dominio validè potuit eam renunciare, & de ea disponere favore Caji, dum quilibet suæ rei est moderator, & arbiter, & unicuique licet jura propria cedere; ad Text. in *L. re mandata C. mandati. L. penult. C. de pactis. L. si quis in conscribendo C. de Episc. & Cleric.*

Ex quo principio validè etiam idem

2 Titius potuit renunciare, & transferre in alium exercitium Cappellaniæ, nimirum ei committendo celebrationem Missarum, & faciendo, ut Missæ annexæ Cappellaniæ per alium celebrentur, soluta ei congrua elemosyna, absque consensu Patronorum; Cur igitur non poterit validè renunciare, & transferre in alium ipsam Cappellaniam absque consensu eorundem Patronorum? Et ita in terminis sentire videntur *Calderin. conf. 6. de Renunc. ibi = An patronus laicus debeat vocari, quando presentatus per eum, & postea per Episcopum institutus vult renunciare beneficio, & dicitur, quod non, quia jura loquentia de renunciatione, loquuntur tantum de Episcopo &c. cum igitur hoc non reperitur jure cautum, non est necessarium vocare = Rot. decis. 6. de jurepat. coram Mohedan num. 1. ibi = Resignatio tamen sine consensu Patroni bene valet =*

3 Nec obstant auctoritates, quæ in contrarium allegari possunt requirentes pro validitate resignationis consensum Patroni, quoniam illæ procedere videntur in beneficiis de jure patronatus, Ecclesiasticis, & erectis auctoritate Ordinariorum, quibus conferuntur; & quidem optima ratione, nam cum inter ipsa, & Beneficiatos adsit vinculum spiritualis conjugii, hoc dissolvi non potest, & Beneficiatus illud deserere favore alterius absque consensu Collatoris, & Patroni, à quibus illud obtinuit; omnis namque res per quascumque causas nascitur, per easdem dissolvitur ad *Text. in cap. 1. de regul. jur. Fagnan. in cap. Admonet de renunciat. n. 4. & 25. & seq.*

4 Non verò procedunt quoad Cappellaniæ

lanias merè laicales de jurepatronatus, seu legata pia, & officiaturas Missarum, inter quas, & Cappellanos, cum non conferantur in titulum, nullum datur spiritualis conjugii vinculum, & quarum collatio principaliter sit ad utilitatem ejus, cui confertur; quo casu Cappellanus poterit Cappellaniam invito Superiore, seu Patrono resignare juxta supradictam regulam quod quisque potest ei renunciare, quod pro se principaliter est introductum. *Calderin. conf. 2. de renunt. num. 1. Fagnan. in d. cap. admonet n. 28.*

5 Sed etiam si in Cappellaniis merè laicalibus de Jurepatronatus, seu legatis piis, pro earum validitate resignationis requireretur consensus Patroni; negari non potest quin in casu præsentis adsit hujusmodi consensus; Patroni enim statim, ac Titius resignavit prædictam Cappellaniam non se opposuerunt, nec impugnaverunt hanc resignationem; ex quo sequitur saltè tacitè eam ratificasse, & sic manere in statu validitatis etiam si factam absque eorum expresso consensu, ut expressè docent *Rocch. de Curt. de jurepat. in verb. honorificum n. 8. Lotter. de re benef. lib. 2. quest. 14. n. 71. Vivian. de jurepat. par. 2. lib. 13. c. 10. n. 27. Carol. Anton. de Luc. ad Gratian. discept. 835. n. 5. §. Ex quibus.* Nullatenus obstante, quod Patroni reclamaverint, & se opposuerint post quinque menses à die præfatæ resignationis, alium præsentando; Ad hoc enim ut oppositio, & repugnantia Patronorum reddat nullam resignationem factam, absque eorum consensu, non sufficit quod interveniat quocumque tempore, sed requiritur quod fiat intrà terminum juris datum ad nominandum, & præsentandum; nempe intrà quatuor menses, cum agatur de jurepatronatus laicali; Unde cum Patroni non reclamaverint intrà quatuor menses, sed post quinque menses; hujusmodi reclamatio, & oppositio utpote tempore inhabili facta, reddere nullam non potest prædictam resignationem, juxta *Garz. de benef. par. 11. cap. 3. nu. 21. ibi = Sed annullanda Patrono intrà tempus presentandi contradicente = & in terminis permutationis docet Tondur. quest. benef. par. 2. cap. 4. §. 8. n. 23. ibi = Si tamen post permutationem factam, lapsum esset tempus à lege assignatum Patro-*

no ad presentandum non esset amplius admittendus ad impugnationem permutationis factæ, ipso contempto =.

7 Ommisso autem, per hypothèsim quod resignatio Cappellaniæ facta à Titio favore Caji absquè consensu Patronorum sit nulla, sequitur exinde affirmativa resolutio secundi dubii quoad primam partem, & negativa quoad secundam, nimirum competere Titio resignanti regressum ad illam, & Patronos nullatenus posse alium nominare, & deputare. Agitur enim non de resignatione simplici, sed de resignatione condicionali facta in favorem certæ Personæ, qua mediante Titius ita renunciavit favore Caji præfatam Cappellaniam, merè laicalem, ut ei quæreretur, & validè possideret; stante autem nullitate resignationis, nec possessio, nec titulus Cappellaniæ fuit Cajo resignatario quæsitus, ac proinde eadem Cappellania non intelligitur ablata à resignante, sed competere ei regressum ad illam; & Patronos non posse alium nominare; jus enim, quod alteri non quæratur, à me non abdicatur *l. nec utilem ff. ex quib. caus. major. l. qui absentis ff. de acquir. possess.* & cum resignatio sit facta in favorem certæ Personæ, ante acquisitionem resignans dicitur, & possidere; & titulum coloratum habere, ut docent *Fagnan. in cap. admonet de renunciat. n. 6. & seq. Garz. de benef. par. 11. cap. 3. n. 16. ibi = Quod resignatio facta in favorem de beneficio jurispatronatus laicorum sine ipsorum consensu, & mentione est nulla, & ideo jus non abdicatur à resignante, & per consequens presentatio facta per Patronum tunc de illo beneficio tamquam vacante non valet = Card. de Luc. de benef. disc. 34. n. 5. Pignattell. consult. 96. n. 9. tom. 6. Rot. decis. 4. num. 2. par. 1. rec. ibi = Cum igitur constet de jurepatronatus laicorum, resignatio facta in favorem Marcutii non potest sustineri, & consequenter jus remansit penès resignantem = Et decis. 511. num. 1. lib. 2. & decis. 158. num. 1. & seqq. lib. 3. coram Puteo, & decis. 172. num. 4. coram Celso, & dec. 419. par. 1. divers. & dec. 159. num. 6. coram Gregor. ibi = Quia resignatio est condicionalis, & si non acquiritur illi, in cujus favorem est facta, beneficium non vacat = Rot. in Mediolanen. beneficii 5. Martii 1703. §. Sed agredientibus, cor. bo. me. Caffarello.* Et

- Et videmus ita procedere in contractibus civilibus, qui si sint nulli, non abdicant dominium à contrahentibus; sic venditio nulla non privat venditorem re vendita; Alienatio nulla non privat alienantem re alienata, quia actus nullus non meretur nomen actus *l. sicut ff. de oper. libert.* Ergo nec resignatio nulla privabit resignantem beneficio, ut in terminis resignationis beneficii nulliter factæ coram Papa ob malam expressionem valoris firmavit *Rot. decis. 417. n. 1. & 419. num. 1. & seq. par. 1. divers.*
- 9 Quodquidem procedere videtur absque ulla controversia animadvertendo, quod Titius resignando Cappellaniam favore Caji non advertit adesse Patronos, & habuit ignorantiam existentie juris patronatus, dum ipse non fuit nominatus, & deputatus ad eandem Cappellaniam ab hodiernis Patronis; sed nominatus, & deputatus fuit in testamento ab ipsomet Testatore; quo stante dicitur illam renunciasset bona fide absque consensu Patronorum; adeoque privari non potest dicta Cappellania; sed stante nullitate resignationis ad eam regressam habere debet; dum ignorantia licet non excuset à nullitate actus, excusat tamen à pœna *Lotter. de re benef. lib. 2. quest. 51. n. 64. Garz. de benef. par. 11. cap. 3. n. 19. prope fin. Gratian. discept. 835. n. 12. Rot. dec. 260. n. 31. par. 17. rec.*
- 10 His tamen non obstantibus re maturè perpensa ad Primum, Censeo resignationem præfatam esse nullam: Titius namque Cappellanus resignavit Cappellaniam merè laicalem de jure patronatus laicali favore Caji, absque consensu Patronorum, qui habent non solum jus nominandi, sed etiam jus deputandi, & quodammodo jus eam conferendi; dum in Cappellaniis merè laicalibus, & non erectis auctoritate Ordinarii, opus non est institutione Episcopi, sed totaliter dependent à Patronis; ut alibi dixi; Et sic nulliter resignavit eandem Cappellaniam, cum in resignatione beneficii de jure patronatus ad favorem certæ personæ requiratur consensus Patroni, & Collatoris etiam si iste non sit Episcopus; nihil enim tam naturale est, quàm eo genere quid dissolvi, quo colligatum est *cap. 1. de regul. jur.*, sed sine nominatio-

ne, & provisione Patroni Cappellania merè laicalis obtineri non potest. *Cap. decernimus 16. quest. 7. C. nobis de jurepat.* Igitur nec illam deserere licet, & de ea disponere absque consensu Patroni; Et ita expressè docent *Alb. in cap. quod in dubiis de renunciat. n. 6. Rocch. de curt. de jurepat. verb. honorificum q. 3. n. 8. Vivian. cod. tract. par. 2. lib. 13. cap. 10. num. 25. Garz. de benef. par. 11. cap. 4. n. 72. Tondut. quest. benef. par. 2. cap. 4. §. 8. n. 18. Rot. dec. 452. num. 7. par. 18.*

- 11 Eoque magis renunciatio facta à Titio Cappellano favore Caji esset nulla, si ipse esset senex, renunciarius juvenis,
- 12 aut si esset malæ valetudinis; Ratio autem est, quia si beneficiati, & Cappellani possent propria, auctoritate, & arbitrio absque consensu Patronorum, renunciare, & disponere de Beneficiis, & Cappellaniis in favorem certæ personæ, retraherentur Laici à fundatione, & dotatione beneficiorum, & ab operibus piis; Interest autem Reipublicæ Christianæ, & bono publico Ecclesiæ, nè laici retrahantur ab hujusmodi foundationibus; idè interest nè Cappellani, & Beneficiati dimittant Cappellantias, & Beneficia in favorem certæ Personæ absque consensu Patronorum, & ipsis spretis, sed debent habere respectum Patronis, & nihil agere in eorum præjudicium; sicuti ipsemet Pontifex hodie habet talem respectum Patronis laicis, nè retrahantur à foundationibus beneficiorum, & operibus piis, ut in permutationibus amplius non derogatur eorum juripatronatus, etiam si hoc sit mixtum, ut de hujusmodi stylo testatur D. meus Advocatus *Pitonius discept. Eccles. 29. n. 15. Vivian. de jurepat. lib. 13. cap. 10. n. 25.*

Non obstat, quod Titius Cappellanus vigore nominationis, & deputationis de se factæ à Testatore possideat Cappellaniam; tamquam propriam, & consequenter poterit ei cedere sine consensu Patroni, juxta regulam, quod unusquisque potest juri suo renunciare; Hoc

13 enim procedit in resignatione simplici, ubi nullum præjudicium Patroni considerari potest, ut notavi in superiori *Casu num. 9.* Secus in resignatione condicionali facta ad favorem certæ Personæ; pro validitate namque hujusmodi resignationis juxta

juxta auctoritates allatas requiritur consensus Patronorum; Et in hoc sensu intelliguntur procedere Auctoritates Calderini, & Rotæ coram Mohedano in contrarium superius allatæ §. *Ex quo*, ut testatur *Garz. de benef. par. 11. cap. 3. n. 13.*, ibi = *Quæ sententia mihi placet in resignatione simplici, in qua ipsi loquuntur &c. nec potest in hoc considerari considerabile præjudicium Patroni, cui manet sua presentatio salva; & ita videtur in praxi servari* = .

14 Quod autem Titius possit transferre in alium exercitium Cappellaniam absque consensu Patroni, non est absolutè verum; Attendenda est enim qualitas, & natura Cappellaniam laicalis, seu legati pii; Si Cappellania sit talis, ut ex lege foundationis requirat personale servitium Cappellani, falsum est quod iste possit absque consensu Patronorum transferre in alium illius exercitium; si verò sit talis, ut non requirat personale servitium, poterit esse verum quod Cappellanus transferre valeat in alium exercitium Cappellaniam laicalis; sed non proinde poterit etiam transferre ipsam Cappellaniam absque consensu Patronorum; Quoniam transferendo in hoc casu exercitium Cappellaniam in alium; non consideratur adesse ullum præjudicium Patroni, dum iste moriente Cappellano, non obstante translatione exercitii, posset alium præsentare; sed transferendo ipsam Cappellaniam in alium; defuncto ipso renunciante, seu transferente non posset alium præsentare; dum renunciata Cappellania, hæc non vacaret per obitum *Rot. in Caurien. Beneficii super Manutenzione 3. Martii 1704. §. In presenti, coram R.P.D. Lancetta*.

15 Nec subsistit, quod asseritur, nimirum Auctoritates requirentes pro validitate resignationis consensum Patronorum militare in resignatione Beneficii Ecclesiastici, non verò Cappellaniam merè laicalis; Fallacia enim assumpti satis detegitur, reflectendo ad rationem, ob quam necessarius sit consensus Patronorum in resignatione conditionali ad favorem certæ Personæ Beneficii de jurepatronatus; Consensus igitur Patroni in hujusmodi resignatione Beneficii Ecclesiastici requiritur, non ratione vinculi spiritualis conjugii inter ipsum, & Beneficiatum, *Pars VI.*

sed quia interest Reipublicæ Christianæ nè beneficiati transmittant in alios Beneficia, spretis Patronis, & in horum præjudicium; ita ut ideò sunt nullæ hujusmodi resignationes factæ absque consensu Patronorum, quia cedunt in contemptum, & præjudicium eorumdem Patronorum; Hæc autem eadem ratio militat etiam in Cappellaniis merè laicalibus, cum etiam per earum resignationes ad favorem certæ Personæ, absque Patronorum consensu contemnantur Patroni, & eis præjudicetur, adeòque in his etiam Cappellaniis militare debent eadem Auctoritates; ubi enim militat eadem ratio; ibi, & eadem lex militare debet *Ad Text. in cap. translato sacerdotio de constit. ibiq. Gloss. Gonzal. Gratian. discept. 809. n. 9.*

Neque dici valet quod Patroni consenserint si non expressè, saltèm tacitè præfatæ resignationi factæ à Titio favore Caji; Quoniam licet Patroni non se opposuerint, nec reclamaverint à die secutæ resignationis; tamen se opposuerunt, & reclamarunt à die scientiæ resignationis, quam habuerunt post quinque menses, præsentando alium ad dictam Cappellaniam; quod sufficit ad hoc, ut dicatur, nec tacitè ratificasse prædictam resignationem; Tempus enim ad se opponendum resignationi indebitè factæ non incipit currere à die resignationis; sed à die scientiæ ejusdem resignationis, sicuti tempus concessum Patrono ad se opponendum collationi beneficii de jurepatronatus factæ ab Episcopo tamquam de libero, non incipit currere à die vacationis beneficii, sed à die scientiæ vacationis, ut alibi in decursu Operis diximus.

17 Sed etiam si se opposuissent, & reclamassent elapso termino quatuor mensium; adhuc hujusmodi oppositio, & reclamatio esset sufficiens ad annullandam præfatam resignationem factam absque consensu Patronorum; Quod enim oppositio, & reclamatio fieri debeat tempore habili, nempe intrà quatuor, aut sex menses procedit in beneficiis Ecclesiasticis de jurepatronatus Ecclesiastico, vel laicali; respectu quorum est à jure statutus Patrono, terminus sex, aut quatuor mensium respectivè; sed in Cappellaniis

merè laicalibus, seu Legatis piis, seu officiatoris Missarum, non est à jure statutus Patrono ad nominandum ullus terminus; unde sicuti respectu harum Cappellaniarum merè laicalium possunt Patroni de jure (quicquid sit de mente Fundatoris) nominare, quocumque tempore; ita poterunt renunciationi, resignationi, aut permutationi earundem Cappellaniarum factæ absque Patronorum consensu; iidem Patroni se opponere quocumque tempore.

18 Descendendo nunc ad secundum dubium; respondeo Titio nulliter resignanti prædictam Cappellaniam favore Caji absque consensu Patronorum non competere regressum ad illam; sed Patronos potuisse ad eam præsentare Sempronium. Distinguendum est enim, prout in superiori Casu, distinguebamus n. 14. & seq. inter resignationem sive beneficii, sive Cappellaniæ merè laicalis absque consensu Patronorum factam sinè culpa, & non malitiosè, itaut resignanti adscribi non valeat ingratitude; & resignationem factam malitiosè, culpabiliter, fraudulenter, & in spretum Patronorum. Si quis resignat beneficium, aut Cappellaniam merè laicalem ad favorem certæ Personæ absque consensu Patronorum, non malitiosè, nec fraudulenter, nec culpabiliter, nec in spretum Patroni, eo quia revera ignoravit adesse Patronos, aut Cappellaniam esse de jure patronatus; Certum est quod taliter resignans non privatur Cappellania resignata; sed reclamantibus Patronis, competit ei regressus ad illam, & Patroni non possunt ad eam alium præsentare, aut nominare; & in hoc casu procedunt Auctoritates superius ex adverso allatæ §. Ommisso autem; Quibus addo *Gemin. in cap. deinceps de elect. in 6. num. 11. ibi* = *Sed quilibet ipsorum permutantium ex quo non fuerunt in culpa, etiam invitis Patronis, poterunt ad sua beneficia reverti, si Patroni contradicunt permutationi facta* = *Lotter. de re benef. lib. 2. quest. 14. n. 85. ibi* = *Ubi verò non est ipso jure nulla, sed venit annullanda, quia resignans, vel permutans ignoraverit patronatum, & in summa non possit illi adscribi ingratitude, tunc cassata resignatione, poterit resignans ad suum beneficium reverti* = .
Et ita etiam sentit in terminis permuta-

tionis, idem *Garzias superius in dicto §. Ommisso* in contrarium allegatus ibidem n. 29. ibi = *Rescissa autem permutatione ob contradictionem Patroni, absque cujus consensu fuit facta, possunt permutantes etiam invito Patrono redire ad sua beneficia &c. quando non fuerunt in culpa; ex quo non constat illas habuisse notitiam juris patronatus ante ipsam permutationem* = .

19 Si quis autem resignat Beneficium, aut Cappellaniam merè laicalem ad favorem certæ Personæ absque consensu Patronorum malitiosè, culpabiliter, fraudulenter, & in spretum Patronorum in hoc casu taliter resignans remanet ipso jure privatus Cappellania resignata, nec competit ei regressus ad illam; sed Patroni possunt validè alium ad eam nominare, ad *Text. in cap. final. de renunciat. in 6. ibiq. Passerin. num. 1. Gemin. in cap. nemo deinceps de elect. in 6. num. 11. ibi* = *In permutatione beneficiorum, si Patronus non vocetur, & maximè laicus, eo impugnante, non valebit permutatio, & poterit etiam permutatione non cassata, vel revocata, alium præsentare* = *Rebuff. cons. 38. num. 6. & 14. Lotter. de re benef. lib. 2. quest. 14. n. 84. ibi* = *Siquidem cum resignatio est ipso jure nulla ob contemptum Patronorum proculdubio resignans non revertitur ad beneficium resignatum, sed poterit Patronus liberè alium præsentare* = *Gratian. discept. 835. num. 1. & seqq. Tondut. quest. benef. par. 2. cap. 4. §. 8. n. 21. Card. de Luc. de benef. disc. 22. n. 12. ibi* = *Dici possit, quod ista nullitas utpotè culposa tollit jus à resignante* = *& disc. 25. n. 4. & disc. 34. num. 6. Adden. ad Buratt. dec. 136. n. 37.*

20 In casu autem præsentati Titius Cappellanus resignando Cappellaniam merè laicalem favore Caji, absque consensu Patronorum, eam resignavit malitiosè, culpabiliter, & in spretum Patronorum; nam scivit adesse Patronos, & Cappellaniam esse de jure patronatus, & tamen non vocavit eos, nec requisivit eorum consensum in resignatione; Sperti autem dicitur Patronus, & cum eo contumeliosè agi, quando cum posset commodè vocari, non fuit vocatus; & malitia, ac spretus probatur, eo ipso, quod renuncians scit adesse Patronum, & Cappellaniam esse de jure patronatus. *Gemin. in cap. nemo*

mo deinceps de elect. in 6. num. 11. Lotter. de re benef. lib. 2. quest. 14. n. 62. Gratian. discept. 835. num. 1. & seqq. Ac proinde sequitur eidem Titio sic malitiosè, & contumeliosè resignanti non competere regressum ad dictam Cappellaniam, sed Patronum potuisse validè nominare ad eam Sempronium; juxta auctoritates relatas in §. *Accedenti*; quibus addo Garz. de benef. par. 11. cap. 3. n. 30. ibi = *Alias si essent in culpa redire non possent* = & num. 34. ibi = *Et sic quando essent in culpa, Patronus posset presentare* = .

Dici autem non potest Titium habuisse
 21 ignorantiam existentiae jurispatronatus, & Patronorum, ex eo quia non fuit nominatus, & deputatus à Patronis; sed ab ipsomet Testatore in testamento, quia compossibile est quod fuerit deputatus, & nominatus à Testatore, & simul habuerit notitiam existentiae jurispatronatus, immo ex hoc ipso præsumitur habuisse notitiam jurispatronatus; nam si scivit Testamentum continere nominationem, & deputationem ad dictam Cappellaniam favore sui, præsumitur etiam scivis se idem Testamentum continere reservationem jurispatronatus ad eandem Cappellaniam favore Patronorum. Immo antequam deveniret ad dictam Resignationem, hoc scire debebat, dum tenebatur inquirere, & se informare de qualitate Cappellaniæ, an hæc esset libera, vel potius de jurepatronatus; unde si non se informavit de statu Cappellaniæ, culpabiliter, & malitiosè hoc fecit, & sic competere ei non potest regressum ad illam

perinde enim est scire, ac scire debere. Sicuti si quis resignat beneficium alicui in forma *dignum*, & prius non inquisivit, nec se informavit de idoneitate resignatarii; si postea iste non sit repertus idoneus, non potest resignans redire ad beneficium, quia culpa sua non habuit effectum, dum prius tenebatur inquirere, & se informare de idoneitate resignatarii, & sic scivit, & scire debuit illum non esse idoneum. Rocch. de Curt. de jurepatr. verb. *honorificum* num. 17. Lambertin. eod. tract. par. 1. lib. 2. quest. 10. art. 4.

Minusque adversatur, quod si resignatio Cappellaniæ facta à Titio favore Caji absque consensu Patronorum, sit nulla ex hoc ipso non possit abdicare ab eo jus ad illam; ex actu enim nullo, nullus sequitur effectus; quoniam licet sit nulla respectu Patronorum, & in horum favorem, valet tamen in præjudicium resignantis; itaut contradicentibus Patronis, non potest Titius resignans redire ad illam, Alb. in cap. *super hoc de renunciat.* n. 41. Lambertin. de jurepatr. lib. 1. par. 2. quest. 1. art. 16. n. 4. vers. *posset ei tertio.* Tusch. conclus. jur. 165. litt. R. tom. 6. sicuti permutatio fraudulenta licet sit nulla in præjudicium conferentis, valet tamen in præjudicium malitiosè, & culposè permutantium, itaut eis non detur regressus. Garz. de benef. par. 11. cap. 3. num. 36. in fine D. *meus Advocatus Pitomius discept. Eccles. 29. n. 12.*

Erat hic exponenda Constitutio D. Pii V., la 104., sed de ea diximus supra Par. V. Can. VIII. in Comment. n. 1.

C A N O N X V I I I

SIXTUS QUINTUS, Constit. XIX. §. 3. Bull. Rom. Tom. 2.

SI cunctas per orbem terrarum diffusas Ecclesias in eorum
 Juribus, & Privilegiis libenter conservare studemus: *Et* Ann. 1586.
infra. Nos moti tam præarrata Bonifacii Papæ Prædecessoris
 consideratione, quàm præclara memoria Imperatoris
 Constantini, cujus morbum, suscepto hic olim baptismo,
 Divina gratia sanavit, vestris hujusmodi supplicationibus
 Pars VI. T t 2 beni-